

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Effectiveness of Certificate Teacher Professional Curriculum,

Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University

ดิเรก สุขสุนัย

Direk Suksunai

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Faculty of Education, Rajabhat Dhonburi University

E-mail: adireksak@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 5 ตุลาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 ธันวาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวม และ จำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลฯ และ เปรียบเทียบประสิทธิผลฯ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่ ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู รุ่นเข้าเรียนปี 2564 และ 2565 จำนวน 146 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินด้วย google form แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตีค่าเฉลี่ยเป็นระดับประสิทธิผล และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวม ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ระดับประสิทธิผลฯ อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกปัจจัยส่วนบุคคล และ ประสิทธิผลไม่แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลทั้งในด้านเพศ ช่วงอายุ วงประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การจัดการศึกษา, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) evaluate overall effectiveness of educational management of teaching professional certificate curriculum, and in 4 aspects, including the

Teachers Council's teaching professional standards framework, Qualifications Framework for Higher Education, Objectives of the curriculum, and teaching professional experience training standards, and 2) indicated effectiveness in each group of personal factor, and then compare the effectiveness across personal factors including gender, range of age, range of experience, education level, and position. The population were 146 graduate diploma students teaching professional, enrollment in 2021 and 2022. Research tools was a 5-level rating scale google form questionnaire, data were analyzed by mean, standard deviation, and interpreted mean to effectiveness levels, and one-way analysis of variance.

The results of the research showed that 1) overall effectiveness of educational management according to the teaching professional certificate curriculum, and in each of all 4 aspects, were at the highest level, and 2) the level of effectiveness was at the highest level in each group of personal factors, and not different across gender, range of age, range of work experience, educational level and position.

Keywords: effectiveness, educational management, satisfaction

1. บทนำ

ประสิทธิผล หมายถึง ผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนา หรือตามที่คาดหวัง หรือตามที่ตั้งใจไว้ หรือ ผลที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เกิดความพึงพอใจ ความประทับใจ ซึ่งประสิทธิผลนั้นได้จากการเปรียบเทียบค่าผลที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายหรือความคาดหวังซึ่งเป็นการบ่งชี้ของความสำเร็จ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 667; นิรภัย จันทร์สวัสดิ์, 2551; Wikipedia.org, 2023; Dictionary of Cambridge, 2023) จากนั้นของความหมายประสิทธิผลดังกล่าว ประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ก็คือ คุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นตามหลักสูตรมุ่งหวังซึ่งเป็นผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ ที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งเป้าหมายการศึกษาหรือผลลัพธ์นั้นมีความหมายครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ (ปรัชญา เวชสาร, 2545)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งมุ่งหวังให้เกิดผลผลิต คือ นักศึกษามีคุณภาพ 4 ด้าน คือ 1) ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา 2) ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 3) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ 4) ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา กำหนดให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถใน 13 รายการ ได้แก่ ความเป็นครู ปรัชญาการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ภาษาและวัฒนธรรม จิตวิทยาสำหรับครู การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระหว่างเรียนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ด้านกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กำหนดไว้ 6 ด้านย่อย คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และ ด้านวิวิธนาการการจัดการเรียนรู้ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดไว้ คือ การมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา การมีคุณธรรมพร้อมที่จะประกอบอาชีพครู การมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถวิจัยในชั้นเรียน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติหน้าที่ครู การเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตน พัฒนางาน และ เชี่ยวชาญในอาชีพครู และ ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กำหนดไว้ คือ การมีทักษะการบริหารงานวิชาการ การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูการใช้เทคโนโลยีและ เทคโนโลยีวิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า การจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยการปรับพฤติกรรมและแก้ปัญหา และปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2561) การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาครู ของคณะครุศาสตร์ จึงมุ่งหวังให้ได้ผลผลิตคือ นักศึกษามีคุณสมบัติดังที่กล่าวมาทั้ง 4 ด้าน

กระบวนการที่จะให้ทราบว่าผลผลิตนั้นเกิดขึ้นตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้นสามารถทำได้โดยการประเมินผลผลิตของหลักสูตรว่าบรรลุไว้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดหรือระดับใด ซึ่งก็คือการประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษานั้นเอง (สัจด์ อุทรานันท์, 2532: 37; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 44; สุนีย์ ไพรี, 2548: 50; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550: 28)การประเมินหลักสูตรจึงทำให้ได้สารสนเทศที่บ่งบอกความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร หรือ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546: 257) และข้อมูลที่ได้จากการประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษา จะเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ ระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามความมุ่งหวังของหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537: 218-219; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2545: 39; อาภาภรณ์ รักความสุข, 2546: 32; วราภรณ์ แผ่นทอง, 2548: 48)

ในการประเมินหลักสูตรอาจทำได้ในระยะเวลาต่าง ๆ ซึ่งจะได้ข้อสารสนเทศที่ต่างกัน ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรที่จะทำได้ข้อมูลประสิทธิผลการจัดการศึกษาคือ ระยะเวลาของการประเมินผลผลิต (product evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินหลักสูตรในระยะเวลาหลังจากการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาแล้ว จะทำให้ได้ข้อมูลของคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถใช้เพื่อบ่งบอกการประสิทธิผลการจัดการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546: 251; สุวิมล ตริกานันท์, 2548: 261; พิสนุ พงศ์ศรี, 2549: 139)

เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาวิชาชีพครู ฉบับดังกล่าว ได้มีนำมาใช้จัดการศึกษา ระยะหนึ่งแล้ว จึงเป็นการสมควรดำเนินการประเมินหลักสูตรนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลแสดงถึงความสำเร็จ หรือ ประสิทธิภาพของหลักสูตร กับทั้งจะได้ข้อมูล สารสนเทศเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนได้มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาวิชาชีพครูซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลักสูตร

วิธีการหนึ่งที่ยอมรับใช้สำหรับการประเมินประสิทธิผลหลักสูตร คือ การประเมินความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจนั้นสามารถใช้ แสดงถึงความสำเร็จ หรือ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพราะถ้าผู้รับบริการมีความพึงพอใจก็ย่อมแสดงว่าการบริการหรือการจัดการนั้นประสบความสำเร็จ เนื่องด้วยความพึงพอใจเป็นการเปรียบเทียบกับระหว่าง ความคาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นตามการรับรู้ของตนเองว่าต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยค่าความพึงพอใจจะมีระดับเปลี่ยนแปลงไปตามระดับความคาดหวังกับผลที่เกิดขึ้น ความพึงพอใจนั้นจึงสามารถใช้เป็นตัวแทนความสำเร็จ หรือประสิทธิผลการจัดการศึกษา (ทวิพงษ์ หินคำ, 2541: 8, วิรุฬ พรรณเทวี, 2542: 56; สมวงศ์ พงศ์สถาพร, 2550: 59; Kotler, 2006)

โดยมีงานวิจัยประเมินหลักสูตรที่ใช้การประเมินความพึงพอใจในการประเมินความสำเร็จหรือประสิทธิผลของหลักสูตร เช่น สมัคร ภูมิเขต (2551: 85 - 87) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ จารุวรรณ เทวกุล (2555: 73-74) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา เกวลี ผังดี และ พิมพ์ดา ครองยุติ (2556: 66) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น รังสีจันทร์ สุวรรณสทิศกร (2557: 32 - 35) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชา LSC 305 ศุภกร แก้วละเอียด และ เจนจิรา มีบุญ (2558: 82-83) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยรัตภูมิ จากนักศึกษาวิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และ อรรวรรณ ธนุสร (2561: 90-91) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดังนั้นในการประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) จึงใช้การประเมินความพึงพอใจการจัดการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาแบ่งชี้ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา โดยจะประเมินทั้งในภาพรวมและรายด้าน กับทั้งศึกษาประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันทั้งในด้านเพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่งาน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดูแล ส่งเสริมพัฒนาได้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวม และ ประสิทธิภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา 2) ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 3) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ 4) ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผล และ เปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และ ระดับการศึกษา อยู่ในระดับใด และ แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาหรือไม่

3. สมมติฐานการวิจัย

ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่ของนักศึกษา อยู่ในระดับใด แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีรุ่น 64 และ รุ่น 45 จำนวน 146 คน ส่วนมากเป็นหญิง (114 คน = 78.1%) 2) ช่วงอายุ 23-33 ปี จำนวน (113 คน = 77.4%) ช่วงประสบการณ์ 1-3 ปี (100 คน = 68.5%) ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (121 คน = 82.0%) และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นครูผู้สอน (137 คน = 93.8%)

4.2 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบประเมินด้วย google form แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ โดยผู้วิจัยกำหนดนิยามปฏิบัติการของประสิทธิผลว่า ระดับความพึงพอใจกับผลที่เกิดขึ้นต่อนักศึกษาตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ ตามมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบบสอบถามนี้ได้ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ วิธีการวิจัย การวัดผลและประเมินผล และ กรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective Congruence) พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC = 1.00 และหาค่าเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.98

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ส่งโดยลิงค์ของ google form ประชากรของการวิจัย เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566 และได้รับการตอบส่งคืนผ่านระบบ google form ครบถ้วนจำนวน 146 คน เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลฯ โดยการค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับ ประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ของ Best and James (1986) คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง ประสิทธิภาพระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ประสิทธิภาพระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ประสิทธิภาพระดับปานกลาง 3.50 – 4.49 หมายถึง ประสิทธิภาพระดับมาก และ ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลฯ ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งหน้าที่ของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวม และ จำแนกรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ประสิทธิภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูฯ ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับประสิทธิผล
1.	ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา	4.59	0.49	มากที่สุด
2.	ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	4.62	0.49	มากที่สุด
3.	ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.62	0.47	มากที่สุด
4.	ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.59	0.48	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.60	0.46	มากที่สุด

5.1.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู รายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับประสิทธิผล
1. การมีจิตวิญญาณความเป็นครู	4.64	0.58	มากที่สุด
2. การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.60	0.57	มากที่สุด
3. การใช้ทักษะทางภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)	4.49	0.67	มาก
4. การใช้จิตวิทยาเพื่อการสนับสนุนการเรียนรู้	4.64	0.554	มากที่สุด
5. การจัดทำและประเมินหลักสูตร	4.47	0.67	มาก
6. การจัดการเรียนรู้และการจัดชั้นเรียน	4.62	0.58	มากที่สุด
7. การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.49	0.70	มาก

8. การจัดทำและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.55	0.63	มากที่สุด
9. การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน	4.51	0.68	มากที่สุด
10. การจัดการ และการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.48	0.65	มาก
11. การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	4.73	0.53	มากที่สุด
12. การปฏิบัติการสอนระหว่างเรียน	4.71	0.51	มากที่สุด
13. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.71	0.51	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.49	มากที่สุด

5.1.2.1 ด้านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ปรากฏผลว่า ในภาพรวมมีประสิทธิผลระดับมากที่สุด โดยในเรื่อง การมีจิตวิญญาณความเป็นครู การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การใช้จิตวิทยาเพื่อการสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และการจัดชั้นเรียน การจัดทำและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู การปฏิบัติการสอนระหว่างเรียน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่อง การใช้ทักษะทางภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) การจัดทำและประเมินหลักสูตร การจัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และ การจัดการ และการประเมินคุณภาพการศึกษา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผล การจัดศึกษาตามหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.68	0.55	มากที่สุด
2. ด้านความรู้	4.64	0.56	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.63	0.55	มากที่สุด
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	4.64	0.56	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยี	4.53	0.59	มาก
6. ด้านวิวิธนาการการจัดการเรียนรู้	4.62	0.58	มากที่สุด
ภาพรวม	4.62	0.49	มากที่สุด

5.1.2.2 ด้านมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ปรากฏผลว่า ในภาพรวมมีประสิทธิผลระดับมากที่สุด โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านวิวิธนาการการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิผลอยู่ใน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผล การจัดการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิผล
1.	การมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา	4.64	0.54	มากที่สุด
2.	การมีคุณธรรมพร้อมที่จะประกอบอาชีพครู	4.68	0.54	มากที่สุด
3.	การมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	4.66	0.52	มากที่สุด
4.	ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร	4.55	0.58	มากที่สุด
5.	การเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ	4.60	0.56	มากที่สุด
6.	ความสามารถวิจัยในชั้นเรียน	4.55	0.59	มากที่สุด
7.	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติ หน้าที่ครู	4.62	0.54	มากที่สุด
8.	การเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตน พัฒนางาน เชี่ยวชาญใน อาชีพครู	4.68	0.52	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.62	0.47	มากที่สุด

ระดับมากที่สุด ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 3)

5.1.2.3 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในภาพรวมมีประสิทธิผลระดับมากที่สุด โดยทุกรายการได้แก่ การมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา การมีคุณธรรมพร้อมที่จะประกอบอาชีพครู การมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถวิจัยในชั้นเรียน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติหน้าที่ครู มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 4)

5.1.2.4 ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปรากฏว่า ในภาพรวมมีประสิทธิผลระดับมากที่สุด โดยเรื่อง การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การใช้เทคโนโลยี และ เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า การจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยการปรับพฤติกรรมและแก้ปัญหา และ ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องการมีทักษะการบริหารงานวิชาการ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผล การจัดการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตร วิชาชีพครู ด้านมาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิผล
1.	การมีทักษะการบริหารงานวิชาการ	4.47	0.62	มาก
2.	การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู	4.68	0.54	มากที่สุด

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประสิทธิผล
3.	การใช้เทคโนโลยี และ เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
4.	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.60	0.56	มากที่สุด
5.	การจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดย การปรับพฤติกรรมและแก้ปัญหา	4.53	0.58	มากที่สุด
6.	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู	4.68	0.54	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.59	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 6 ระดับประสิทธิผล และ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วน บุคคล	N	Mean	S.D.	ระดับ ประสิทธิผล	SS	df	MS	F	Sig.	
เพศ										
ชาย	32	4.56	0.47	มากที่สุด	BG	0.07	1	0.07	0.34	0.56
หญิง	114	4.62	0.46	มากที่สุด	WG	30.18	144	0.21		
รวม	146	4.60	0.46	มากที่สุด	Total	30.25	145			
ช่วงอายุ										
23-33 ปี	113	4.58	0.46	มากที่สุด	BG	0.40	2	0.20	0.96	0.39
34-43 ปี	25	4.66	0.50	มากที่สุด	WG	29.85	143	0.21		
44-53 ปี	8	4.78	0.24	มากที่สุด	Total	30.25	145			
รวม	146	4.60	0.46	มากที่สุด						
ช่วง ประสบการณ์										
1-3 ปี	100	4.59	0.44	มากที่สุด	BG	0.66	2	0.33	1.59	0.21
5-8 ปี	27	4.73	0.41	มากที่สุด	WG	29.59	143	0.21		
9-12 ปี	19	4.51	0.59	มากที่สุด	Total	30.25	145			
รวม	146	4.60	0.46	มากที่สุด						
ระดับ การศึกษา										
ตรี	121	4.62	0.45	มากที่สุด	BG	0.09	1	0.09	0.42	0.52
โท	25	4.55	0.48	มากที่สุด	WG	30.16	144	0.21		
รวม	146	4.60	0.46	มากที่สุด	Total	30.25	145			
ตำแหน่ง หน้าที่										
ครูผู้สอน	137	4.61	0.44	มากที่สุด	BG	0.14	1	0.14	0.66	0.42
บริหาร	9	4.48	0.66	มากที่สุด	WG	30.11	144	0.21		
รวม	146	4.60	0.46	มากที่สุด	Total	30.25	145			

N= จำนวนคน, Mean = ค่าเฉลี่ย, S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, df = องศาความเป็นอิสระ, F = ค่าสถิติ F, Sig. = ระดับนัยสำคัญ, SS = ผลรวมของกำลังสอง, MS = ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง, BG = ระหว่างกลุ่ม, WG = ภายในกลุ่ม

5.2. ผลเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาวิชาชีพครู ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และ ระดับการศึกษาของนักศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพในกลุ่มของนักศึกษา เพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และ ประสิทธิภาพในกลุ่มนักศึกษาที่มีช่วงอายุต่างกัน นักศึกษาที่มีช่วงประสบการณ์ทำงานต่าง นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และนักศึกษามีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีประสิทธิภาพจากการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน และประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกกลุ่มของมีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน (รายละเอียดดังตารางที่ 6)

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ในภาพรวม ทั้งรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า เกือบทุกรายการในแต่ละด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับรายการที่มีประสิทธิภาพระดับมาก ล้วนมีค่าเฉลี่ยเข้าใกล้ระดับมากที่สุดเช่นกัน และจากการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และ ระดับการศึกษา ของนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกกลุ่มตามปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากการจัดคณาจารย์ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนที่มีคุณภาพของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา แน่นอุดร และ ดิเรก สุขสุนัย (2566: 45-48) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษาพึงพอใจต่อคุณภาพ คุณภาพของอาจารย์ ในภาพรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกรายการ ได้แก่ รายการความรู้ของอาจารย์ในเนื้อหาที่สอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การรับฟังความคิดเห็น การอธิบายข้อสงสัย ความสามารถเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติ และการดูแลเอาใจใส่ในนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ในงานวิจัยฉบับดังกล่าวยังพบอีกว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้จัดสิ่งเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในด้านครุภัณฑ์ อุปกรณ์ภายในห้องเรียน ความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการสอน สภาพทางกายภาพในห้องเรียน เช่น อุณหภูมิ แสงสว่าง ฯลฯ เอกสารประกอบการเรียน ระบบสารสนเทศ (ไวไฟ อีเมลล์ อีเลิร์นนิ่ง ฯลฯ) และด้านเอกสาร ตำรา สำหรับการศึกษาค้นคว้า กระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพมากที่สุดคือในด้านการจัดการเรียนการสอน ในงานวิจัยดังกล่าวพบว่า นักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านการใช้รูปแบบวิธีสอนและเทคนิคการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ เต็มศักยภาพ การใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการคิดที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 และ การส่งเสริมวินัยในตนเอง และความรับผิดชอบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และนอกจากนี้แล้ว ในด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะบ่งชี้คุณภาพผู้เรียน นักศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน นักศึกษามีความพึงพอใจในทุกรายการ ความชัดเจนของเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ความสอดคล้องความยุติธรรมในการประเมินผล (การออกเกรด) กับกิจกรรมการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และ การวัดผลภาควิชาความรู้และภาคปฏิบัติ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู ในภาพรวม ทั้งรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า เกือบทุกรายการในแต่ละด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นหากต้องดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ลำดับแรกที่ต้องพัฒนาคือรายการที่นักศึกษามีประสิทธิภาพระดับมากที่สุด โดยสำหรับเรื่องที่มีประสิทธิภาพระดับมากที่สุดเพื่อยกระดับประสิทธิภาพให้เป็นระดับมากที่สุดให้ได้ ดังนั้นเรื่องที่ต้องพัฒนาระดับแรกๆ คือ การใช้ทักษะทางภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) การจัดทำและประเมินหลักสูตร การจัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดการและการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีประสิทธิภาพ การมีทักษะการบริหารงานวิชาการ

จากผลเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ช่วงประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และ ระดับการศึกษา ของนักศึกษามีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน และในทุกกลุ่มตามปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพระดับมากที่สุดทุกกลุ่ม นั้นจากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาได้ดูแลนักศึกษาได้อย่างในทุกกลุ่ม ดังนั้นเพื่อไม่ให้กลุ่มต่าง ๆ มีประสิทธิภาพต่ำกว่าระดับมากที่สุด การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จึงควรได้ดูแลนักศึกษาทุกกลุ่มต่าง ๆ อย่างทัดเทียมต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ศึกษาสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทั้งในภาพรวม และ ในแต่ละด้านเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับการส่งเสริมให้นักศึกษามีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นไป

7.2.2 ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาหาคำอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน แต่ละรายการ

บรรณานุกรม

- เกวลี ผังดี และ พิมพรีดา. (2556). ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาสถิติ. คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิษฐา นน่นอุดร และ ดิเรก สุขสุนัย. (2566). การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2561) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561). อุดรธานี
- จารุวรรณ เทวกุล (2555). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทพาณิชย์กรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเขิงเทรา. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: อลิ้นเพลส
- ทวีพงษ์ หินคำ. (2541). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานสขาภิบาลริมใต้ จังหวัด เชียงใหม่**.
วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรภัย จันทรสวัสดิ์. (2551). **การบริหารความเสี่ยง RISK MANAGEMENT จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.
- ปรัชญา เวชสาระ. (2545). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พิชญ์ พงศ์ศรี. (2549). **การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: เทียมฟ้าการพิมพ์
- รังสีจันท์ สุวรรณสทิตกร. (2557). **การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน
รายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- วรารณณ์ แผ่นทอง. (2548). **การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3
ของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทค
โนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร:อาร์ แอนด์
ปรินท์.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). **แนวคิดด้านความพึงพอใจ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2545). **การประเมินหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกร แก้วละเอียด และ เจนจิรา มีบุญ. (2558). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการ
สอนของวิทยาลัยรัตภูมิ**. รายงานการวิจัย วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: เซนเตอร์พับลิเคชัน.
- สมวงศ์ พงศ์สถาพร. (2547). **การตลาดบริการ**. กรุงเทพมหานคร: เลฟแอนด์ไลฟ์.
- สมัคร ภูมิเขต (2551). **ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตร
การศึกษาของมหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ**. ปริญญาโทหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ ไพรี. (2548). **การประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การ
งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุนีย์ ภู่อพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่: ดวงกมลเชียงใหม่

- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). **การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ ธนุสร. (2561). **ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. รายงานการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อาภาภรณ์ รักความสุข. (2546). **การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ**. วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Aday , L. N. , & Andersen, R. (1978). **Theoretical and Methodological Issues in Sociological Studies of Consumer Satisfaction with Medical Care**. *Social Science and Medicine*. 12: 28.
- Best, J. W., and Jemes, V. K. (1986). **Research in education** 5th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Cambridge Dictionary. (2023). **Cambridge Dictionary**. Retrieved September 15, 2023, from <https://dictionary.Cambridge.org/dictionary/english/effectiveness>.
- Kotler, P. and K. K. Lane. (2006). **Marketing Management**. 12th ed. New Jersey: Prentice - Hall
- Wikipedia.org (2023). **Wikipedia Encyclopedia**. Retrieved September 15, 2023, from <https://en.wikipedia.org/wiki/Ef5fectiveness>.